

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'a acé'st'a va e'si de trei ori pe luna, in 10.20.30-a di pone la regulare; é'ra de a-ici in colo o data pe septemana, ca si pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiu nile se prímescu in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrungurí'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. é'ra pentru stráinetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.

Tóte siodienele si banii de premmeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalulu: Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Insertiunile se prímescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale. Unu esemplariu costa 15 cr. si se póte capeté in librarí'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Intâlmiri sî planuiri!

A-poi da, e tempulu, candu imperatii si ministri loru se intâlescun unii cu altii la unu anumitu locu, cu scopu, sâ faca treburi.

Déca e asîè, si déca bag-séma e tempulu intâlmiriloru, de ce sâ nu convenimu óre si noi? cà-ci si noi avemu treburi de isprâvitu.

Cine acei noi?

D'a-poi „Gur'a-satului“ cu

abonantii sei.

Audi a-ci vorba!

Asîè, Dieu, nu e lucru de síaga.

„Gur'a-satului“ da prin acé'st'a intâlmire, séu déca voiti pe frantiuzia ca si in Romaní'a, „rendez-vous,“ tutoru prenumerantiloru, amiciloru sei din trecutu si celoru fiitori, pe 1. Octomvre vechiu, 1879. in Gherl'a (Szamos-ujvár, in Transilvani'a.)

Poftimu dér cu poter'a a-colo, sâ ni vedemu de lucrulu nostru, nu in ascunsu ca acei'a, ci pe facia, la lumin'a dílei; cà-ci uitati a-ci: „Gur'a-satului,“ precum vi-a spusu-o de mai inainte, in nrulu 14. din acestu anu, are unu planu gat'a, ca adica din 1. Octomvre vechiu 1879. in colo sâ-si tramita cãrtile si opsiagurile sele in tóta Marti sé regulatu.

Ast'a a-poi, scimu cà va fi tréba si iâétu cu tóte tîepenesfugurile câte se voru t'a in prin busunãrile credintiosiloru.

Asîédéra un'a si buna: la vedere si revedere a-colo!

Tand'a,
Mand'a,

Gur'a-satului,
siefu preste chefu.

ministri dualisti de tóte isprãvurile.

Instructorulu.

Astãndu instructorulu pre discipuluu seu cetindu ce a invetiatu in diu'a trecuta, 'lu admoniéza: „Ce bine cà me facusi atentu, cà sciu ast'a, — fu respunsulu, — perdeam si diu'a de adi cu lucruri de aste uscate.“

N—. —n.

Trénc'a si Flénc'a.

T. Vai, Dómne! galantieu esci impodobita, totu in mãtãsurí!

F. He! . . . am eu minte . . . déca nu-mi dà barbatulu bani, capetu de la altii pentru o sarutare..

T. Dieu, bunu tergu acel'a! Dar' unde te-ai gãtitu?

F. La Pute-Pesce, la „Kiráj-Fürdü.“

T. Gasda esci déra de bani!

F. Acum' odata am tunsu barbatulu.

T. Barbatulu acelu sgãrneitu? Cum?

F. Asîè bine: m'am sfatuitu cu doftorul de casa sâ-lu prostésca, cà eu si Leicuti'a nóstra trebuesce sâ mergemu la scalda calda in Pesce, ca sâ ne insanetosiamu. Barbatulu a crediutu de bine si mi-a datu spre manipulatia la scalda 200 florini.

T. Pfui! Acei'a nu-i poti stricá intr' unu anu.

F. Ce? Intr'o luna! Voiu plati bine lantiarasii, cari me voru portá la locuri bune si doftorandii, cari mi-voru vindecá baiulu.

T. Cei teneri nu ti-vorù folosi pré multu.
F. Ba folosi Dieu! . . . Amu corespondatu noi cum va fi . . .

T. Norocù bunu, soro Flénca!

F. Servus!

T. Cum ai amblatu la scaldà in Pute-Pesce?

F. Oh! . . . Nu-ti potù spune! Fôrte bine!

T. Se vede. A buna séma ti-a folositu.

F. Las'o amarului scaldà! Cum vediui gyiákasfi, indatà fusei sanetósa. Totusi am tienutu cura, inse mai totu prin hoteluri.

T. Oh! Leicuti'a eum va fi plansu, vediendu-te in chinzaiu cu leacurile.

F. Ba nu, ca noroculu, cà eu am avutu chilia separata . . .

Folosirea limbei floriloru.

Unu studentu, ca sà-si stempere dorulu de placerea, ce se numesce „sarutu,” se folosi de „Limb'a floriloru.” — Si spicuindu de prin asta carticica aflà, potrivitù a tramite ideaului seu, — o fraga verde, ca sà nu se strice, pe drumu, ceea ce insemnéza in prosa: „Mi-ar placè sà te sarutu!” Dreptu respunsu primì elu de la ea flórea fràgariului, care totu dupa aceea-si limba insémna: „Mai bine voiù asceptá pone te vei maturisá!” La ce bietulu studentu cugetà a-si ajutá usòru, — tramitiendu acum o fraga — **cópta**, ceea ce siguru avea sà semnifice, cà precum asta fraga, asìe si densulu se sente maturu pentru domnisòr'a! . . . N—. —n.

Càrti sî solii.

De la An'a cea betrana, dóra si santa 30/IX 1876.

Asìe este!

De câte-ori mosiulu „Gur'a-Satului” are dorinti june, nu doresce in vanu, excepto, candu doresce bani, pentru-cà atunce tóta lumea e mórtà. — Deci in lipsa de bani se mai povestimu ceva. La An'a cea betrana, pe nemtia „Komm-la-ursi” in 17/IX s'a construitu dascalulu ortodocsicu dupa o batalia amarnica in sange intre albi si negri, din misi-carea cà: coia erau pretendenti, ca dascalulu, de nu Thales, barem Aristoteles sà fia; cestia protestanti edictului „Kancsi-storiului,” doriau, ca dascalulu sà ia de socia o féta a betranei Ane. Dér' ambe partidele litigóse se ghibira de victori'a dascalului alesu Ciubucu, ori Buciuucu, carele din capulu vremiloru a fostu proorocitu a róde cogile stàpaniloru.

Totu la betran'a Ana in 20/IX se plamadì notariulu aparente in sùstituti'a: Romanu verde ca **Curechiulu!** Multi sunt imflati pentru acést'a, si acum jóra pe fundulu ciorapiloru, cà la electi'a din sfirsitu, voru edificá de domnu pe tronulu slugei slugiloru unu fiu de alu lui Abraham! De asta data: gratia lui Cioroiu de la Tiera-anu, pentru intiepenirea sa lemnósa lunga ideea ficu-amortita: d'a produce pe Romanulu paragrafistu aparente.

Liferans. m. p.

In contr'a societatii de lectura „Petru Maioru”.

Dlu juristu J. Hubanu de multu pórtà la anima cultivirea limbei magiare si a unurasiloru din Marmati'a, — formandu unu „mármárosi önképzö kör,” (Clubu de cultivire maremuresianu) a carei viétia voiesce a o prelungá si pre anulu scolasticu viitoriu; spre ce scopu a lipitu unu avisu pe pàrietii universitàtii buda-pestane. Dilele aceste inse, sub convocarea lui, cetii acéstà observare picanta, facuta de cutare studentu de unguru: „Az oláh fju viceispánságra aspirál.” (= aspiréza la vicispania, adica la directoratulù distric-tului, baiétulu de romanu.)

— Vedeti, ast'a e resplat'a! Ei Mihalca, Mihalca, fi ti-ar platita viti'a! . . .

N—. —n.

Gur'a orasiului.

(§.) Me aflam la aministratorulu protopopescu. Éca cà vine unu domnu strainu cu unu baiétu scolaru dupa elu.

„Sàrutu man'a!” incepù sà vorbésca stràinulu. — „Aplecàtiune!” — li respunse aministratorulu protopopescu. — „Poftimu, a ocupá locu.”

Stràinulu inse o-data cu capulu nu cutezà sà se astedie pe vre unu scaunu, ci standu in positura tiépena, cu o voce tremurenda de frie'a respectului, ce aretase, si-continuà vorbirea:

„Da, — m'a tramisu — me rogu tare aplecatu — m'a tramisu — taman — **Maiestatea Sa!** — — a-iei — — — la **Pré Santi'a Ta!** — — ca, — me rogu — frumosu, — — — sà te înduri pré gratiosu, — — a fi, — me rogu, — — patronu, ca — sà potù càpetá, — me rogu, — unu stipendiu — — éca pentru acestu fiu alu meu! — Am venitu — déra acum — — de la **Maiestatea Sa,** — — in persóna, — sà me rogu — — de **Pré Santi'a Ta,** — — ca déra sà te milostivesci, — sàrutu présfintit'a mana, — — precumca — — —“

Eu inholbai din ochi: ce a avutu omulu acest'a sà amble pe la **imperatulu** in cauza de stipendiu? si elu neci bine nu-si gâtà oratori'a, pone ce pre mine me cuprinse o mai mare gróza de càtu ce aretase oratorulu, socotindu, cà me afli in societatea unui nebunu formalu, póte fi cbiaru si furi-bundu, si facendu-mi sant'a cruce, ca sà me ferésca de reu, me scolai de pe divanu, ca sà o cam mai iau pe tempàu de a-colo, pone ce me vediui intregu; — déra nu mi se potea, cà-ci ciudatulu oratore statea tiépenu tocmai in usia si de a-colo perorá. . Vi poteti inchipui in ce perplesitate me aflam, nu vi dee Domnedieu asemene! Mai dicendu a-poi densulu de vre o 3. ori „sàrutu man'a — — la Présfinti'a sa Ilustrissimulu Domnu,” se aplecà o-data sà sarute man'a, ér eu iute, profitandu de multu doriti'a ocasea, ca din pusica me repedii in spre a-fore, fore sà fiu disu ce-va.

Aministratorulu protopresviteralu inse regretandu, cà m'am indepàrtatu fore a-mi gatá caus'a, pentru care eu m'am fostu dusu la Pré Cinst'a sa, pardonu! la „Pré Santi'a Sa,” si intielegendu motivulu indepàr-

tarei mele cu de-a furisiulu, se luà dupa mine, și me reintôrse, esplicandu-mi tréb'a, cã clientulu lui nu e nebunu, ci unu notariu romanu, Brenzariu cu numele, din o comuna din pãrtile Banatului, care in vremea sa absolvise vr'o 6—7 classe gimnasiali, dër se vede, cã de atunci n'a mai luat vre o carte la mana, neci cã se va fi vîritu prin societãti de ómeni mai de dai Dómne, și de a-iei urméza, cã acum venindu de la episcopulu díce cã vine de la „Maies-tatea sa,“ și pre densulu, ca pre protopopu, ilu intituleza „Pre-o-sfinti'a Ta.“

Aceste audíte, me mai incaldii nitielu la sufletu și, reintorcendu-me, salutai pre crancenulu oratoru, dícendu-i: servus mòi Brenzariu, dër cã noi ne cunós-cemu de multu. Cu unu anu ori duoi ai amblatu in clasele gimnasiali mai susu de cãtu mine. Dër pre-cum vedu ai amblatu numai prin ele, fôre sã fii facutu multa breznã“ . . . . .

— Cãti alti sãteni voru mai fi ca densulu !!

(§.) Renovarea resiedintiei episcopesci din A. se apropria de seversítulu ei. Trecãtorii toti stau locului și se facu gura-casca. Spectacolulu și este, intru adevèru, o minune: o inventia nõua in architec-tura. Ecã cãte-va trãsuri: la acoperisítulu edificiului in drépt'a i s'a datu unu (nou) zidu golu și intinsu, care par' cã ar representã o aripa de serafimu; — ferestrele de la podrumu mai cã sunt de mărimea ferestreloru de la salóne; — liniile drepte tóte in directia de hais și cia; — de cîradele și podóbele cele multe, cioplite și necioplite, mai cã nu se vede insasî mitutic'a casulia; — dormitoriulu planuitu și executatu in spre strada, pe unde e trecãtorí'a pilãritieloru, cari desu de demanétia, cu gura spur-cata și cu obrazu nespãlatu lauda pre Domnedieu și pre toti santii lui, — și altele multe de aceste.

A-poi se și potu face minuni din preste 17,000 fiorini, v. a. toti bani ai dícesei. Ce-e dreptu, nu-e pecatu.

Audimu, cã in septeman'a viitória societãtíle drumuriloru de feru voru a arangiã porniri de trenuri separate, cu precíuri moderate, pentru archi-tectii din Europ'a, ca sã li se dee ocazia, a veni la faciea locului, spre a admirã și studiè aceste ilustre capete de opera.

Imbraca-te dër resiedintia in haine de serba-tóre, cã-ci multi nuntasî va avè mirés'a ta!

Literatura.

A apãrutu și ni s'a tramisu „Stefan-voe-vod cel Mare de P. Verussi, pictor, professor de esteticã și istoria arteloru la scóla frumóselor arte din Iasi și de dessen la scóla filor de militari, membru al societãtiei literare „Junimea.“ Bucuresci, Typographia Stefan Mihalescu, strada Lipsani 11—13 MDCCCLXXIX.“ Pretiulu nu se spune. Opulu, in estindere de 46. pagine, este dedicatu Mãriei Sele Regale Carolu I. Domnulu romaniloru cu urmató-riele frumóse cuvinte:

„Mària Ta.

Stefan Voevod cel mare a fost cel din urmã Domnu Român independent. Mària Ta Regala esti cel d'íntii Domnu independent al României actuale. Vechia vitejie Romãnescã perdutã de veacuri pe

malurile Dunàrei, a fost regàsità sub Domnia Mã-riei Tale Regale. Firul independentiei politice între-rupt de la Domnia lui Stefan cel mare, a început din nou sã se desfãsiure astã-zi, cu Domnia Mãriei Tale Regale. Este legãturã istoricã intre aceste dóa Domnii.

De aceea și eu Mària Ta, acéstã scriere pri- vitóre la Stefan-Voevod cel mare, o inchin Mãriei Tale Regale. 15. Iuliu 1879. Bucuresci. Al Mãriei Tale Regale prea supus și prea devotat servitor Petru Verussi.“ —

Uvrãgiulu contine multe date istorice despre vitezescile fapte a le Marelui Domnitoru romanu Stefanu.

Ilu recomandãmu mai alesu autoriloru unguri de geografia și de istoria, ca sã afle ce-va și des- pre români; cã-ci noi vediurãmu manualele loru de geografia și de istoria, editate in 1878. și 1879. pentru usulu scóleloru civili, pre lunga aprobarea guvernului tieriei, in cari Domnialoru facu mentiune de Belgí'a, Svitier'a, și de cãte tieri menunte și indepãrtate din Europ'a de tóte, numai de vecinasí'a Romania nu facu neci cu unu singuru cuventu mãcar.

A-poi da, interesulu loru, derivatu din unu esclussivismu nationalu, este a-buna-séma, ca elevii romani, cari se voru fi aflandu in scólele loru, sã nu scie, cã esiste in lume și o Romania, o tíera romanésca, libera și independinte.

Si astfeli de manuale ignorante sunt aprobate de cãtrã guvernulu unguerescu, éra cele ce dicu ce-va și de romani sunt suprimate . . . .

Dër vorb'a e, ca cu ori-ce pretiu sã ne impã-cãmu cu fratii nostri leali și drepti: cu ungurii!

Spre acestu scopu inse mai antaiusã arangiãmu o — betia!cã-ci o betia mare trebue pentru asitè ce-va. (§.)

Unu nou gradu de nemotenía.

Unu betranu, prototipulu și archivulu dogmeloru, se mirã multu cum potóra desbate anglesii cestiunea: „ca veduvulu sã póta luã de socia pre sor'a sociei sele mórte.“ La noi nu s'ar poté aplicã astã ce-va, cã-ci: preotulu díce „barbatulu și socí'a se contopescu intr'unu corpu și sufletu.“ Ei bine, recunoscèndu adevèrulu aces-toru cuvinte, urméza, cã cumnatulu meu, pre care de regula ilu mai supranumescu frate, in casulu acel'a mi ar fi totu-data și sora; și déca cumnatulu meu ar potea luã pre cumnata sa: i-ar fi socia chiar fost'a sora-sa.

N—. —n.

Insciintiare.

Subsemnatulu, cu chinga rosia po la stringátoria, cu permisi'a implorata de la reverendatulu publicu, am barba d'a implantã in seire universalica vestea sequ-ente: Este cognita a nõstra gratiósã procedentia in privinti'a popindiloru juvenali, cersitori de malaiu și batetoria la a nostra usia de bine vèrsátoria, ce in tóte vremile sta reperta celoru cu teaca indopata de untura. Precum in trecutu asiã și in netrecutu — no, cu mica divergentia — vomu inbranci *) și pupã pe duhovni-casii sgriburitori dupa statii in varmegí'a biharésca, cari, facundu faci'a la residenti'a nõstra, voru fi capa-

biliti a 'nfundá o gaura din dolomanulu nostru cu unu pipurusțelu de 100 fl. cãntatori, — erva la prinderea postului ni voru bistelá curele la opinci, cu alta gramadutia de zglotuti in cifribus 100 zgloti. Sub equali conditii modeste ridicamu apelatia la toti clericiuti, clericandrii si clericoiu oftatori a fi ai nostri de mana tiucãtori, spre orientu in ambulancia.²⁾

Spre credere:

Nic'a Caprioru,³⁾ m. p. **Acib Enoemis**⁴⁾ m. p.

facãtoriu de multu fumu in scaunulu vosãru la medi-locu, quasi domnu in scatoșiloru; indreptatitu a carni drep- imperati'a nãstra.
tulv, si decoratu cu medalia de cas- travete pentru clipireu ochiloru.

Pentru afirmatia:

Nasiu Pupinteu m. p. **Utavroh Uigroeg** m. p.

filos-toma, capu alu congregantielor, burta mare, quasi vice-limpitoriu et capu alu buneii sperantii de conduc- predicalovicu.
toriu a globului dupa paragrafi.⁵⁾

Ce-va din botanica.

Cutarui barbatu ii facura cunoscutu nesce dame barometrulu ce aréta, — dupa densele. — **fidelitatea barbatiloru.** „Éta, ii disera ele, vedi flórea asést'a?“ — „Vediu,“ — fu respunsulu, — „e unu grumazu lungu, pe care e radiematu unu globu de penisióre.“ — „O chiama“ — cotinuara tóte cam de odata, „fidelitatea barbatiloru.“ Unu suflu lungu din partea loru spre flóre si pucínele fire remasera pe pâstaiulu despoiatu; dictara a-poi gradulu fidelitatii. „Asiã cà numirea vulgara e potrivita?“ — „Ei, Dieu,“ li reflecta bãrbatulu, „fresce cà se duce, deca o suflati Domniele vóstre!“

N—. —n.

Respunsu diplomaticu.

Cum ai petrecutu amice, vacatiunea? — D'a-poi frate, diumetate din ea am dormitu-o, ér de cea-l-alta diumetate nu 'ti potu dá socotéla.

N—. —n.

La situatiune.

Ministri grósniciloru puteri desu se intãnescu, dér nu numai spre a se pupá (in facia, ori in dosu, puefnu impórta), ci mai virtosu spre a contrahá in secretu felu de felu de aliantie, tóte, firesce, intru asigurarea paciã popóreloru din Europ'a, pentru care scopu negresitu voru trebuí sã se conformeze principiulu diplomaticu: „*si vis pacem, para bellum*“! . . . .

1) Óre ce insemnãtate are acestu cuventu? Dóra imbracisiã? Liferantele.

2) Ast'a va sã dica: orientare in amblare. Lif.

3) Aceste nume se pricepu prin metamorfosare. Lif.

4) Caprioru, lu-poti ghieci in limb'a ungarésca. Lif.

5) Aceste tóte sunt titule dupa vrednicii. Lif.

Ca inse umanitarielu loru lucrãri sã fia temeinicu si credibili, nu ar fi oportunu óre, sã trãmitemu in acele intrevederi si pre delegatulu nostru: pre Escelenti'a sa ministrulu infernulu, ca sã-si puna sigululu pe secretele loru contracte?

— Noi credemu, cà da.

— Ergo avanti signore!

De pe la cas'a satului.

Pentru cei ce-i privese acésta hídósa chestia: De la 1. Octómvre vechiu 1879. din si redactoru editoru remanu numai proprietariu si a-poi fiscalãsu. Deci toti acei'a, cari mi detorescu cu plat'a abonamentulu, ori a publicatiuniloru, din trecutu, pe asta cale pentru ultim'a óra sunt provocati, si in acestu locu — seriosu, ca, pone la acelu terminu, sã-si achite detori'a loru; cà-ci altcum in viitoriu voiu vorbí cu densiã numai ca fiscalãsu!

Lui N—. —n in *Budapest'a*: „Discursulu in internulu seu“ n' are intielesu. Eu voiu mai scóte 2. nri.

On. „Societãti de lectura rom. gr. or. (?) in Comorisce.“ pe lunga tramiterea plãtii de abonamentu pe 3. lunc n'ati notificatu: de candu sã vi se incépa triluniulu? Ca sã fiti déra in curentu, l'am pusu pe Septemvre, Octómvre si Novemvbre 1879.

Dlui G. O. in *Sicliã* primindu pretulu tramisu, ti-am speduitu numerulu comandatu.

„Omen'a tiganulu“ vomu vedé o in numerii viitori.

Dlui V. Z. in *Capruti'a*: la cerere érasí ti-am pusu in curgere fói'a si a-nume de la 1. Aug. Adu-ti a-minte inse si de noi candu ti-vei astringe birulu din satu.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.

Secretariulu Domnului Franciscu Hofsu Longinu avocat